

המסירות, המקצועיות ועל רוח ההתנדבות! זאת גם ההזדמנות להודות לכל חברי "המילה הכתובה" שכתבו, ערכו, עיצבו, ראינו, ציירו וצילמו. תודה על שיתוף הפעולה, על הרוח הטובה ועל היצירתיות. הייתה זו חוויה נעימה ביותר לעבוד ביחד במשך כל השנה. ונקווה שהרוח הזאת, הנושבת במושב, תמשיך לנשוב בו עוד שנים רבות. נראה בחגיגות הבאות.

למצוא מקום לכל כתבה, ציור או שיר, שנכתבו על ידי חברים, להעשיר ולגוון ככל האפשר בתכנים ובכותבים, נודה שלא תמיד היתה זו משימה קלה במיוחד. נסכם ונאמר כי היתה זו שנה מרגשת, חווייתית, מלכדת ומגבשת. רוח ההתנדבות והתרומה לקהילה, הורגשו בכל פינה וחיממו את הלבבות. זאת ההזדמנות להודות לשרון אוריאל ולנחמיה חסיד (ובני המשפחה שבוודאי תמיד תומכים ועומדים לצידם) על הסיוע ועל העידוד, שנתנו לנו לאורך כל הדרך, על

שלוס רב לכל קוראינו היקרים, זהו הגיליון האחרון של "חרות בשרון" - גיליון המסכם את שנת הפעילות - חרות חוגגת שמונים. במהלך שנת החגיגות ליוונו את האירועים השונים שנחגגו במושב, נזכרנו בגעגוע בעבר, למדנו פרקים ופרשיות נעלמות מתור לדורות המושב, הכרנו קצת יותר לעומק חלק מתושבי המושב ואף זכינו להיכנס לכמה מטבחים בהם התבשלו תבשילים עם ריח של בית. השתדלנו למצוא את האזון בין עבר להווה,

צוות העיתון: הדס אינהורן, גלית בן-ארי, אסא ברטוב, גלעד גוטמן, עפרה גורן, ברוך הכט, נורית הרפז, אמוץ חצרוני, גלי מאור-פרידמן, פנינה סיוון, טובה פליישר, מעיין קפלן-גריסר, טל שגיא-פיינמסר, ליאת שווקי, גלילה ושמעון שריר. איורים: ארן חצרוני.

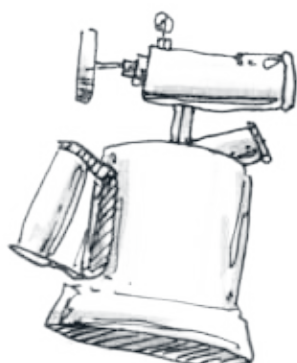
ועד מקומי

נחמיה חסיד

חלפה כשנה מאז שהופץ העיתון הראשון ונפתחו חגיגות השמונים למושב. זהו כבר העיתון החמישי ואנו באים לסכם את השנה המיוחדת הזו. את החגיגות סיימנו סמוך לראש השנה בעליה לקברות המייסדים ובני המושב, שאינם עמנו עוד, ובכנס מחזוריים של בני המושב לדורותיהם. זה היה סיום מרגש לשנה עמוסת אירועים, שהגיעו לשיאם במופע המרכזי שנערך במאי, בין יום העצמאות לבין שבועות.

אכן, היתה זו שנה גרושת אירועים ומעש. חלק מאתנו טרחו ימים כלילות בהפקת האירועים השונים וכל מה שנלווה אליהם. אולם, היתה זו גם שנה של הנאה, צבירת חוויות, רכישת מכרים וידידים חדשים והיכרות טובה יותר עם המקום בו אנו חיים ועם ההיסטוריה שלו. גילינו הרבה כשרונות, שהיו חבויים בינינו. כולנו התפעמנו מכמות הילדים והצעירים, שבאו להשתתף במופעים ומן הרצון הרב של הציבור ליטול חלק בכל הפעילויות.

אני מקווה, שחוויות חגיגות השמונים תישמר בזכרוננו עוד שנים רבות, כפי שחלקנו זוכרים את חג היובל, לפני שלושים שנה. חלק מן

המפעלות של חגיגות השמונים ילוו אותנו גם בשנים הבאות. אלה הם הספרייה, ששופצה ומופעלת על טהרת ההתנדבות של תושבי המושב, חבורת הזמר שהוקמה עבור החגיגות, אך ממשיכה ותלווה אותנו גם באירועי התרבות בשנים הבאות וכמובן, עיתון זה, אשר יהווה פה לציבור מעתה והלאה. לפנינו שנה חדשה ואנו חוזרים לבעיות היום יום שתתלוונה אליה. כולנו מייחלים לגשמי ברכה, אך החורף המתקרב מזכיר לנו, שעדיין אין לנו מספיק מקומות נאותים להכיל את פעילות הנוער המתרבה והולך. המרחב המוגן, שבנייתו הובטחה לפני שלוש שנים, עדיין לא הוקם. בית העם עדיין עומד בשיממונו. אני מקווה, שבמהלך השנה תסתיים בניית המרחב המוגן והוא יקנה גם בטחון לילדינו וגם אכסניה נוספת לפעילות הקבוצות המודרכות. אני מקווה, שבשנה זו תימצא הדרך ויימצא המימון לשיקומו של בית העם. אני מקווה שגם אחרי החגיגות נמשיך בגיבוש המושב כקהילה תוססת שטוב ונעים לחיות בה.

אנשים ומעשים

רחל וחיים גינת

מאת ברוך הכט

מקומות רבים מאד עזבונו
ורק מקום אחד רצינו ואהבנו
ומקומות רבים מאד עזבונו
ואל הארץ, אל הארץ באנו.
ונמשכת שיירה, מן המאה שעברה,
רחוקים כבר היוצאים, איכרים וחלוצים,
שעמלו עבדו בפרך, בלי לראות את סוף הדרך.

(מתוך שיר השיירה – עלי מוהר)

ההיסטורית. תוך כדי המלחמה הוא הוקפץ לעזרה לחטיבת הצנחנים, שלחמה בירושלים. במלחמת יום כיפור 1973, שרת במסגרת חטיבה 5 בדרום. החטיבה נכנסה לעיר סואץ. חיים הקים מרפאה גדולה ליד נמל עדביה בחוף המערבי של מפרץ סואץ ושרת כששה חודשים.

רחל בת חנה ושמואל זקס ז"ל, שעלו לארץ מליטא בשנת 1936 והתיישבו באבן יהודה, נולדה בשנת 1949. גן ילדים ובית ספר יסודי עד כיתה ח' סיימה באבן יהודה. לימודי תיכון עד כיתה י"ב סיימה בבית הספר רופין בעמק חפר.

רחל וחיים הכירו בטיוול בית הספר התיכון במסגרת תנועת המושבים, כאשר התנשפו במאמץ העליה והטיפוס דרך שביל הנחש להר המצדה. רחל היתה אז בת 14 וחיים בן ה-19 הצטרף לטיול כחובש, על פי בקשתו של יוסי יפה ז"ל. מאז הטיול היו ביניהם יחסי חברות וחיזור מתמיד של חיים. עם סיום לימודי התיכון למדה שנתיים בסמינר הקיבוצים בתל אביב והוסמכה כמורה.

לאחר סיום הסמינר התגייסה לצה"ל ושרתה כאחראית על מורות חילות בבתי הספר החקלאיים בארץ. לאחר חצי שנה בצבא בשנת 1969 התחתנה עם חיים והשתחררה מהצבא. רחל וחיים קנו נחלה מגאולה ודב כרמלי ברחוב האנפה של היום, שם בנו את ביתם והקימו משק.

רחל עבדה כמורה בבית הספר "שלנו" בתל מונד במשך 28 שנים, ועברה להדרכה של שילוב ילדים עם צרכים מיוחדים בבתי הספר הרגילים וכמו כן הדרכה בבתי ספר עם חינוך

עבדה בפרדס, בחורף באריזה ובקיץ בסימון שטחים לנטיעה וקשירת הרכבות.

לימים עברו זהבה ויצחק גולוביצקי לבית משלהם ברחוב הפיקוס של ימינו. הבית ניצב ליד הגבול הדרומי של מושב חרות סמוך לעמדת השמירה מבטון. בעמל כפיהם הקימו משק, שכלל לול עופות, רפת ופרדס. בתוך כך גידלה זהבה את שני ילדיה, שושנה וחיים. ביתם היה תמיד פתוח לאורחים וידידים. הם המשיכו לעבוד במשק עד זקנתם וזכו להיות מוקפים בילדיהם, נכדיהם וניניהם. יצחק נפטר בינואר-1997 בגיל 89, זהבה ניפטרה ביוני-2000 בגיל 86. יהי זיכרם ברוך.

חיים שניקרא על שם דודו שנרצח בעטרות, נולד בשנת 1944 במושב חרות. ביקר בגן הילדים במושב, למד בבית הספר היסודי המשותף בתל מונד וסיים שם את כיתה ח' ולאחר מכן המשיך את הלימודים בבית הספר התיכון-חקלאי רופין בעמק חפר וסיים כיתה י"ב.

עם סיום הלימודים ב1961 התגייס לצה"ל ושרת 3 שנים כחובש קרבי בחטיבת גולני. לאחר השחרור משרות חובה חזר חיים למשק של הוריו, עבד בחקלאות, כאשר הענף המר כזי היה גידול עגבניות ותרנגולות מטילות. בתקופה זו נשתלו פרדסים חדשים באדמות נחלה.

בשנות השישים עיברת חיים את שם המשק פחה מגולוביצקי לגינת.

במלחמת ששת הימים 1967, שרת כחובש קרבי בתפקיד של רב סמל מרפאה בגזרה הירדנית במסגרת חטיבה 5, חטיבת חיל רגלים מעולה, אשר שורשיה בחטיבת גבעתי

אלטה פסיה ודב גולוביצקי, סבתא וסבא של חיים גינת, עלו לארץ ישראל בשנת 1925 מהעיר פטריקוב, פלך מינסק, שברוסיה הלבנה. הם התיישבו במושב עטרות ליד ירושלים, שם הצטרפו לבנם חיים, שהקדים ועלה ארצה בשנת 1919, ולבנם אשר שעלה בשנת 1921. איחוד המשפחה, שכללה את ההורים, אלטה פסיה ודב עם ילדיהם, משה, חנה, שפרה, חיים, אשר, דבורה ויצחק, שימח את לב המשפחה וההורים בראותם, שחלומם להיות חקלאים בארץ ישראל, מתגשם.

חיים, אחיו של יצחק, נרצח ברפת בעת חליבת הפרות במושב עטרות במאורעות תרצ"ו - 1936.

אשר גולוביצקי, אח נוסף של יצחק, ורעייתו גלילה הקימו את ביתם במושב חרות בשנת 1936. אלטה פסיה ודב, גרו איתם בנחלה ברחוב השיזף של היום. בשנות השישים עיברת אשר את שם המשפחה מגולוביצקי לגיא. בנו של אשר, אודי גיא ואשתו איה גרים בחרות.

זהבה לבית פאלקוב, בת חנה ואריה, אימו של חיים גינת, עלתה ארצה מפנסק, פולין, בשנת 1932. היא התיישבה בירושלים. לימים הכירה את יצחק גולוביצקי, שגר במושב עטרות, ונישאה לו בשנת 1933.

יצחק, אביו של חיים גינת, הצטרף לפרויקט "התיישבות האלף" וכך הגיע, לאחר הנ" שואים ביחד עם אשתו זהבה, למושב חרות. הם קיבלו חדר בצריף. חדרה המצוחצח של זהבה, שנודעה באהבת הנקיון שלה, שימש לאירוח "נכבדים" והיה מקור גאווה למשפחה. יצחק עבד בפרדס המשותף. זהבה

התיישבות האלף הוא שמה של תוכנית ליישוב 1000 משפחות עובדים, שהיו מאורגנים בקבוצות, בקיבוצים ובארגונים למושב עובדים. על התוכנית הוחלט בקונגרס היהודי השישה עשר בשנת 1929, לאחר מאורעות תרפ"ט, והיא החלה להתממש בשנת 1932. התוכנית הייתה חלק מתכנון כולל של התיישבות באזור המטעים בארץ ישראל.

מיוחד.

רחל הקימה וניהלה את מתי"א (מרכז תמיכה יישובי אזורי) בעמק חפר. במסגרת זו עסקה כשלוש שנים עד יציאתה לגימלאות. בתוך כל עיסוקיה גידלה שלושה ילדים, שתי בנות ובן. הבת אורלי, הנשואה לגלעד גוטמן, גרים בחרות, בנחלה של זהבה ודב גולוביצקי, ולהם שתי בנות, יובל וזהר ובן בשם עמית. הבת ליאת הנשואה לאמיר אהרון, גרים בחרות ברחוב בת חן, להם בת בשם הדר ובן בשם אורן. הבן הראל לומד הנדסת חשמל ואלקטרוניקה באריאל.

העובדה, שחמשת הנכדות והנכדים גרים במושב, קרובים לסבתא ולסבא, גורמת סיפוק ושמחה רבה לרחל וחיים. פעם בשנה יוצאת כל המשפחה כולל הנכדים למסע אופניים סביב הכנרת.

חיים עבד במשק שלו ושל רחל, גידל ירקות, פרדסים, עופות לבשר ומטילות. במקביל

טיפל במשק של ההורים. כיום חיים מעבד רק פרדסים לפרי הדר, עם זני תפוזים חדשים. חיים זכה בשנת 1999 בתואר חקלאי מצטיין מטעם חברת "אגרסקו" על תרומתו לפיתוח ולקידום היצוא החקלאי. הפרס היה סיור שווקים לפרי הדר באירופה.

חיים חקלאי שורשי, אינו קופא על שמריו, אלא לומד, חוקר, מתעניין ומשתלם בזנים חדשים של פרי הדר, צורות גידול ופיתוח זנים.

רחל פעילה בועדות שונות במושב.

ועדת התמי"ד (תרבות, מסורת ישראל ודת). פעילותה בבית הכנסת היא תולדה של חינוך מסורתי בבית ההורים ואמונתה בחשיבות הנושא, שדור העתיד יכיר את מסורת ישראל. ועדת מורשת, הפועלת לשילוט אתרים היסטוריים במושב.

פעילות ועזרה בארגון הספריה המקומית.

רחל מרכזת במסגרת המועצה האזורית לב

השרון את "זהב בגן". במסגרת זו סבתות וסבים מתנדבים פעם בשבוע בגנים ובחטיבה הצעירה בסיוע לילדים בסיפור, הנחיה ופעילות.

רחל מלאה פעילות ומרץ, תפגשו אותה בכל מקום, ביישור הכיכר ברחוב הראשי לקראת חגיגות השמונים, בספריה, על הבמה בחגיגות השונות במושב, ליד מנוף נייד גבוה בהשגחה על תליית הכרזות המצוירות ברחבי המושב לקראת חג הפורים, בצעידה ספורטית השכם בבוקר ברחובות חרות, בבית הכנסת בימי שישי ובחגים, בשבתות ברכיבה ספורטיבית על אופניים.

השיירה של משפחת גולוביצקי (גינת וגיא), נמשכת בארץ מראשית המאה העשרים, הם זכו לראות את סוף הדרך, דהיינו, הקמת המדינה ובסוס ההתיישבות בארץ ישראל. חמישה דורות, כה לחי!

ועכשיו עוברים אנחנו, לא שקטנו ולא נחנו,
לא ימשיכו בלעדינו, זוהי הרפתקת חיינו. (מתוך שיר השיירה – עלי מוהר)

מבשלים זכרונות בחרות

עפרה גורן, פנינה סיון, ונורית הרפז

לאה בר נתן

"אנו באנו ארצה לבנות ולהיבנות בה..."

לאה נולדה בפולניה לפני 70 שנה, והגיעה לישראל בגיל 16. עם עליית גומולקה בשנת 1957, עלתה לאה ארצה יחד עם אמה, שני אחים ואחות גדולה.

בתקופה הראשונה בארץ עברה המשפחה בין כמה קיבוצים. קבלת הפנים בקיבוצים לא הייתה נעימה כלל וכלל.

אחרי כשנה וחצי, הגיעו לאיזור גוש תל-מונד והתמקמו במחנה העולים בין כפר הס לתל-מונד. (היום ממוקמת שם הירקניה של אבנר). לאה מצאה עבודה בחרות במיון עגבניות. לימים, מצאה חן בעיני אליק (ז"ל), בן המושב, חקלאי בעל משק פרחים. אחרי כמה פעמים שהגיש לה ורד בדרכו באיזור מיון העגבניות, הזמין אותה לרקוד בחרות, ומאז הם הפכו זוג.

פעם לא היו שולחים את העולים לאולפן ובשנים הראשונות לאה המשיכה לקרוא ספרים בשפת האם. אביה החורג, היה נוסע לתל אביב ומביא ספרים בפולנית לקריאה. אליק ז"ל (1936-1993) היה בן חרות, אחת

מאחיותיו רבקה אלוני מתגוררת עד היום בחרות במשק ההורים.

ארבעה ילדים יש ללאה: דורון, המתגורר בעצמון ולו שלושה ילדים; עופרה, המתגוררת בחרות ולה שלושה ילדים; נועם, המתגוררת בשילת ולו שני ילדים; דבוריק, המתגוררת בחרות בחצר המשק ולה שלושה ילדים.

סה"כ אחד עשר נכדים, שיהיו בריאים... לאה מספרת שהתקבלה בחרות בזרועות פתוחות ע"י בני הקבוצה של אליק (ז"ל), מאוחר יותר החלה למצוא חברות בעצמה, והיום היא מציינת את אופירה זילברמן, שרה גורן ושרה רייכנשטיין כחברותיה הטובות. היא מספרת על הווי שכנות ברחוב ההרחבה בו היא גרה עד היום.

הילדים היו מסתובבים יחד, וחגים כמו ל"ג בעומר, היו נחגגים בפורום הרחוב.

בזמני הארוחות הילדים נהגו לבוא אליה לאכול את מרק העוף עם האטריות - "יוך מיט לוקשיין" המפורסם שלה - מתכון בהמשך... בהמשך, בנוסף לגידול ילדיה ועזרה במשק, לאה אף מצאה זמן להתנדב במשך עשרים ושתיים שנה מטעם משרד הביטחון, בתמיכה במשפחות שכולות ושומרת על קשר עם כמה מהן עד היום.

היום היא עוזרת בגידול הנכדים, נהנית לבשל (אוכל פולני של אמא), ומשחקת ברידג'.

מרק בטטות

החומרים:

2 בטטות גדולות

1 בצל יבש

1 תפוח אדמה קטן

מלח, שן שום, פפריקה, כמון

2 פלפלים

גרעיני דלעת קלויים וקרוטונים לפיזור בהגשה.

אופן ההכנה:

לטגן את הבצל

להוסיף את הבטטות חתוכות לקוביות

להוסיף את תפוח האדמה

לתבל בתבלינים.

בינתיים, לקלות את הפלפלים בגריל מכל הצדדים, כשקלוי מקלפים

ומוסיפים למרק

להוסיף מים עד כיסוי הירקות ולבשל כשעה.

לטחון את תכולת המרק, להגיש בתוספת גרעיני דלעת קלויים וקרוטונים.

שטרודל עם אגוזים

החומרים לבצק:

1 מרגרינה

1 שמנת חמוצה

350 גר' קמח תופח

למילוי:

פקאנים, צימוקים ושתי כפות

סוכר.

אופן ההכנה:

1. לשים את כל חומרי הבצק לבצק אחיד

2. מרדדים את הבצק

3. מערבבים פקאנים, צימוקים ושתי כפות סוכר

4. על עלה של בצק מורחים ריבת פובידל (שזיפים שחורים),

ועליה את תערובת האגוזים.

5. יוצרים גליל וחורצים חריצים לאורך העוגה.

6. מורחים חלמון ומכניסים לתנור מחומם בחום בינוני

7. לקראת סוף האפייה, מעמידים את חתיכות העוגה כלפי

מעלה, כדי שיתייבשו מעט ויהיו פריכות.

מרק עוף

החומרים:

2 כרעיים של עוף + שוק

חתיכת גרון הודו

גזר

פטרזיליה

ראש סלרי

קישוא פרוס

אופן ההכנה:

מרתחים מים בסיר, מוסיפים את כל סוגי העוף,

אחרי רתיחה נוספת, מורידים את שכבת הקצף העליונה

מוסיפים, גזר, פטרזיליה, סלרי ומלח.

מבשלים כשעה אחרי רתיחה על אש קטנה,

ב 10 הדקות האחרונות מוסיפים את הקישואים עם כף

אבקת מרק.

את האטריות מבשלים בנפרד ומגישים בקערה נפרדת.

הכמות מתאימה לסיר סולתם מס. 5.

במטבח של לאה הזמן חלף במהרה, והגענו לסיום הראיון כמו גם לעיתון האחרון.

אנחנו רוצות להודות לכל עקרות הבית הבשלניות, שקבלו אותנו בצורה כה חמה, שהתרגשו כמונו ויחד איתנו נזכרו בסיפורים מבית ההורים, המלווים בניחוחות התבשילים

ועוד קטנה לקראת סיום, אומרים ש"כאשר נסגרת הדלת תמיד אפשר לפתוח חלון". עיתוננו הגיע לסיום, וברוח הקידמה האלקטרונית מצאנו שיש המשכיות באתר אינטרנט. בלוג מאוד מעניין, מצחיק, מלא מתכונים, תמונות, זכרונות וחוויות לרוב. את הבלוג כותבת בת חרות, צעירה בשם תו זמיר. תו שהחלה ללמד השנה בבית הספר שלנו "הדר השרון", היא גם בשלנית מעולה, כותבת הרבה הגיגים ושירים, וגם מצליחה להרטיט כל שנה את הלבבות כשהיא שרה בערב יום הזיכרון. תו היא אחיינית של נתי לזר. בראיון הראשון של המדור "מבשלים זכרונות" ראינו את נתי לזר שסיפרה על בית הוריה. בהמלצה על הבלוג של תו נקווה להמשכיות בשנות ה 2000. מציב כתובת הבלוג, אנחנו אוהבות אותו, מקוות שגם אתם. <http://www.twoten.co.il/blog/>

ערב טוב לנוער מחרות ומ"התפוצות"

כתבה וקראה בכנס המחזורים דבורה אורן

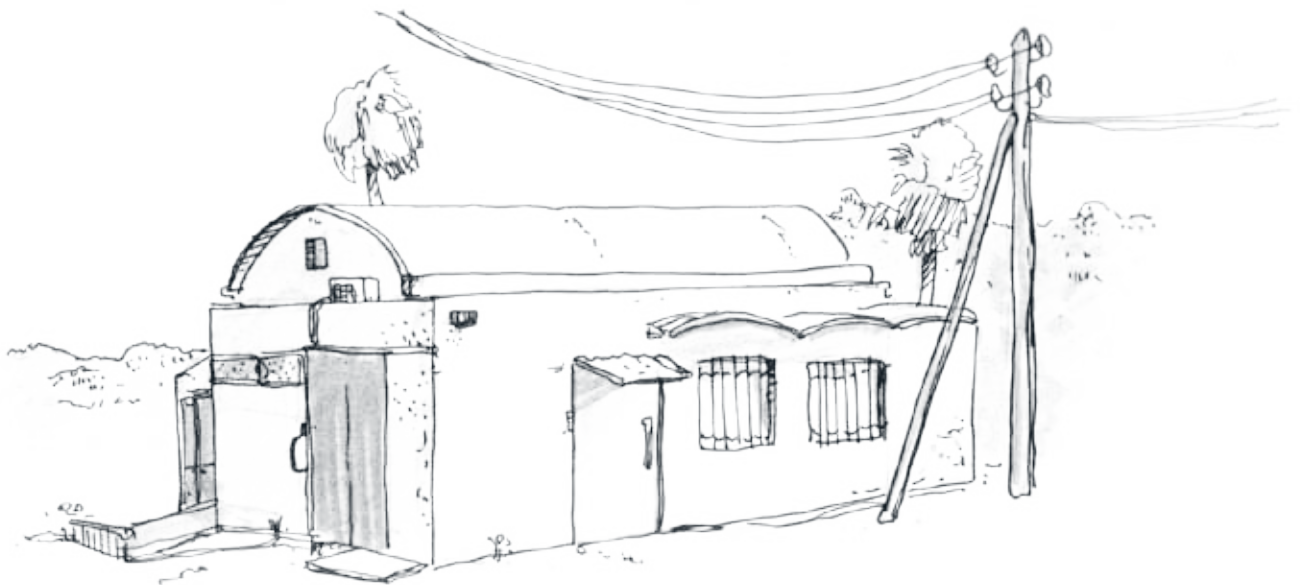
ילדים, כשתגיעו הביתה, תשתו תה רותח, תזיעו וככה תצטננו. זה היה המזגן של פעם. בעונות החקלאיות של איסוף היבול, בעיקר בוטנים ותפוחי אדמה, אהבנו לעזור ובעיקר אהבנו את. הפטור מבית הספר. את הדרך לשם עשינו במהירות רבה מתוך חשש לאחר, אחרי שאת הבוקר "בילינו" בעבודה במשק. אבל הדרך חזרה, זה כבר היה משהו אחר. חווייה מכוונת בחיינו. הקרבות עם "חברינו" מהמושבים השכנים ומעשי הקונדס הכינו אותנו לחיים לא רע, במבחן התוצאה. את כל זה הפסידו המחזורים שאחרינו. ושלא יספרו לנו על חוויות של נסיעה באוטובוסים! אז תגידו אתם, איך אפשר לוותר על כל אלה? בואו נמשיך להיות "הנוער של חרות" וניפגש בכל האירועים והשמחות בעתיד. חבל שלא כולכם הייתם בחגיגות יובל השמונים, עקב אי הבנה, אותה נתקן בחגיגות היובל הבא בעוד שמונים שנה.

לפוליטיקה המקומית. חילוקי דעות בתוך הכפר (סקרים ובקרים, מפא"י ומפ"ם ועוד) וחברים שיצאו מהמסגרת, לא השפיעו על היחס כלפינו. מעולם לא ניצלו אותנו כדי ללחוץ על ההורים להתיישר עם דרישות הציבור ולחזור לתלם. היינו מעל כל אלה. קיבלנו את כל התמיכה, ומילאו את כל צרכינו. מערכת ההדרכה עבדה כמו מכונה משומנת עוד מימי צפירי כרמלי ז"ל, שהתחיל במסורת. חגגנו את החגים, יצאנו לטיולים ולמחנות ונהנינו מאוד. יחד עם זאת לא פונקנו. לבית הספר הלכנו ברגל, רכבנו על חמורים, והשיא היה – האופניים. כל זה בימי החורף הגשומים (שהיו אז גשומים מאוד), ללא הציוד המתאים, ובימי הקיץ החמים (היו כבר אז כאלה, לפני עידן החממה), כשאף אחד לא בא לקראתנו, פרט לד"ר קוסטא האהוב, שהיה מחכה לנו בכניסה למושב על גבי סוסו, כשבפיו הצעה:

כולנו הנוער של חרות, וכאלה נישאר לעולם! זיכרונות הילדות, שהם החלק החשוב בחייו של האדם, קושרים אותנו בעבותות, שמהם איננו רוצים להשתחרר. לפני זמן לא רב, אחת מבנות גילי עשתה הכנות לצאת לבילוי. ראתה זאת ביתה, שהייתה בביתה ושאלה: אמא לאן? ענתה לה: קראתי במודעות (זה היה לפני תקופת ה-email וה-s.m.s), שיש פעילות לנוער. אמרה לה ביתה: אמא, לנוער!

היום, לאחר שביקרנו את הורינו המייסדים בבית הקברות ונתנו להם את הכבוד הראוי, נוכחנו לדעת, שעכשיו אנחנו הבוגרים במושב ונמצאים בעמדה קדמית בחזית החיים, אך למרות זאת לא מוותרים ומחזיקים בקרנות המזבח. אנו מכריזים בזאת: אנחנו הנוער!

כי בתקופה ההיא היו לנו כאן החיים "החיים הטובים". קיבלנו הכול. היינו מחוץ

חרות שלי

בינה אופק (לבית חוה ובורקה דלמן) 3.9.2010

נותרו מהעצים ההם, אולי כדי שלא נשכח. אבל אני מקווה שמספרים על כך לילדים בבית הספר, כדי שיידעו איך ולמה ובזכות מי צמחו וגדלו העצים האלה עד השמיים. והיה שם הקמפ של הצבא הבריטי, מחנה פרשים, רכובים על סוסים יפהפיים ומחנה השבויים האיטלקיים שהיו מסתובבים חופשי בסביבה, עם טלאי מעויין-כחול על התחת... ובית החרושת לספירט, מלוכלך ומסריח משאריות של פרי חמוץ ורקוב, שהיו משלי-כים אחרי שסחטו ממנו את הכוהל. היום הפך המבנה המסריח הזה להיות 'בית הלורדים'... לו ידעו הלורדים ממה בנוי הארמון שלהם... נראה לי היום, שגם בזכות המרחק מן המרכז, נעשינו משפחה. וגם בזכות הצרות והשמחות שעברנו ביחד, כמשפחה. אני לא ממליצה על צרות למען החברותא, אבל אני ממליצה מאד על החברותא, למען הנפש. בשביל החיים. אני מקווה שהילדים של היום, ירגישו כמוני ויאהבו את כפרם כמו שאני אהבתי ועדיין אוהבת, את הכפר שלי. את חרות של אז... הייתי יכולה לדבר עוד ועוד על חרות שלי, אבל יש כאן הגבלות של זמן, לכן, לפני שאסיים, אקרא לכם את השיר שכתבה שרה לוי-תנאי על צפריר כרמלי. ולכולכם – תודה. על הכל.

הראשון מהגוש במלחמת השחרור, כתבה שרה לוי-תנאי שיר לזכרו, שאף נדפס בעיתון "דבר", כמובן. לפני כעשר שנים, ביקרתי ידידה בבית אבות ברחוב דיזנגוף בתל אביב וראיתי את שרה לוי-תנאי יושבת לבדה, ראשה שמוט. ניגשתי אליה והזכרתי לה את אותו פסח. אמרתי לה כמה משמעותי היה לגביי. היא התחילה לבכות ואמרה, שאיש אינו זוכר אותה עוד, ואז אחזתי בשתי ידיה ואמרתי לה את השיר הזה על פה. היא זכרה את המלים וחזרה עליהן ביחד אתי. שתינו התחבקנו ובכינו, ואנשים שישבו שם שאלו אם היא אמה שלי. מה עניתי? אמרתי שזה לא בדיוק לא נכון. אומרים על ישראלים, שאפילו כשהם עוזבים את הארץ, הארץ אינה עוזבת אותם, וכך בשבילי גם חרות. עם השנים אני מעריכה יותר ויותר מה שקיבלתי כאן. הגעתי לכאן בגיל חמש, ישר לגן של אלה בטקו והחברות שלי מאז, מהגן, בעיקר תרצה ויפה, הן הקרובות ללבי מכולן. למדתי בגן נהדר בתל אביב והיו לי חברים וחברות גם שם, אבל איפה הם היום? כאן בכפר היינו משפחה, לא סתם שכנים. לא תמיד היינו משפחה שלווה ולא תמיד כל כך אוהבת, אבל משפחה. זה ההבדל הגדול בין לגדול במקום די סגור ודי מבודד, שבו יש שותפות של אחריות וגורל, לבין עיר, שבה לא תמיד מכירים את השכן שמעבר לקיר. אספר לכם על חנה המקסימה והצלולה כבדולח, אמה של תרצה ומושיק, שאתם זוכרים אותה כאחות חנה לופנפלד (כעת שמה יקובסון) ורק לפני כשבועיים חגגנו לה יומולדת תשעים וחמש. היא התנדבה, לאושרי הרב, להיות אמה גם שלי, כדי שלא אהיה יתומה... אני זוכרת כמה רחוק היה העולם מאתנו. הדרך אליו היתה בכביש השחור, הוא היום כביש ארבע. כדי להגיע אליו צריך היה לעבור, בדרך כלל ברגל, את שדרת האקליפטוסים הארוכה והצעירה מאד, שצמחה בזכות הטי-פול המסור של בן ברוך. הוא היה משקה כל שתיל במים, מתוך קופסת שימורים, משקיע אותה בתוך כד חלב חלוד, מלא מים, שניצב בעגלה הקטנה הרתומה לחמור... רק בודדים

מחסן האספקה של חרות. גדול? הכל יחסי. היום בהחלט לא. בעיני המתבוננת של אז, הוא היה ענק, אינסופי. הכי גדול. תחילה בנו את כל המבנה הגדול הזה – מחסן אספקה, צרכניה ומחלבה. התחילו, סיימו ואפילו סיידו אותו. לי הוא נראה אז לבן מאד וכא-מור, ממש הכי גדול שיכול להיות. לדעתי זה היה בשנת 1947 ואני בת שלוש עשרה שנים, הרגשתי שאני יכולה ללכת בו לאיבוד. עדיין זכור לי הריח החדש והנקי שעטף אותי כשנכנסתי לכאן לראשונה. לפני שאחסנו את שקי התערובת והכוספה, כשכל השטח הגדול הזה עוד היה נקי מכל חמץ, הביאו את שרה לוי-תנאי, שחייתה אז ברמת הכובש, כדי שתפעיל את כל החברים והחברות בהופעה משותפת ותעשה לנו תרבות יהודית ארצישראלית לכבוד חג הפסח. היה מאד מוצלח. ליל הסדר הזה היה נותר מזיכרונות הילדות המרשימים ביותר שלי בכפר, כי פתאום ראיתי את חברי הכפר מצד, שמעולם לא נחשפתי אליו. בזכות הפעילות החברתית-תרבותית הזאת, נתגלו לי החברים והחברות הכבדים, הדואגים, החשדניים, הלחוצים תמיד, פתאום כל כך פתוחים, ילדותיים, שובבים, חביבים, אנושיים ופגיעים יותר מאשר אי פעם, ופתאום לא חשוב היה מה אמרו על מי מהם סביב השולחן אצלנו בבית. חשתי אל כולם קירבה משפחתית. ממש אהבה. היו שם הרבה חיוכים ורצון טוב ואני מעולם לא שיערתי שהם מסוגלים להם. היתה השתרבות והמון תשומת לב איש אל רעהו, מחוות שבאותה תקופה לא נראו הרבה ברבים. אנשים שילכו ידיים וגם הביטו איש בעיני חברו וזוהי עוד הוכחה, כמה חשובה ותורמת פעילות תרבותית משותפת. הכנס הזה היום הוא חלק מאותה תרבות ועל כך הרבה תודה ליוזמים. שנת ארבעים ושבע היתה קשה ביותר – בדיוק אז נחשפו זוועות השואה ובמושב של אשכנזים היתה לכך משמעות רבה. גם היו אלה ימי המתח שלפני סוף המנדט הבריטי ולפני תחילת מלחמת השחרור. כולם ידעו שצפויה מלחמה ואני זוכרת שאותו פסח עוד היה צפריר כרמלי בינינו. אחרי שצפריר נפל, נדמה לי שהיה החלל

צפריר

שרה לוי-תנאי

צפריר

הוא רוח בוקר קל

לו ריח טל

צלצול מגל, אור של יום עוד יעלה.

צפריר

הוא שחר של תקווה

וזה אהבה

וקסם של עולם, אשר עוד יתגלה.

צפריר היה אלון אשר נגדע.

אך אם תראה כאן תלם, ניר,

ועלם עז כצוק שמיר,

או אהבת בועז לרות

וחן פשוט של חברות –

הנה תדע:

זה הצפריר, צח ובהיר,

של יום חרות.

היתה לנו שנה נפלאה השנה בצילכם, בצל פועלכם. שחזרנו כל פרק מחיי המושב אותו כתבתם בציפורני המחורשה, אותו הצמחתם וגידלתם בפרדסים, ברפתות ובלולים, בשוחות ובעמדות המשמר. הד קולכם ליווה אותנו בכל אשר הלכנו בשבילי המושב. באנו היום לכאן, בתום שנת השמונים לחריש הראשון, הצעד הראשון להגשמת חזון ההתחדשות, שחזיתם אתם, הורים מייסדים, חזון הולדתו של עם "עובד אדמה ומגן עליה. באנו לכאן היום לספר, להודות ולבטא אהבתנו לכם, לכם הורינו, שבזכות החזון שלכם אנחנו חיים היום במושב הפורח הזה, החוגג שמונים להיווסדו; ולכם אחינו וחברינו, שאיתכם צעדנו יחד, יד ביד, טווים ביחד את חלום המחר, עד נקטעה דרככם בטרם הוגשם החלום, ונותרנו ממשיכים לבדינו. והיום אנו כאן עם כולכם, ונספר בגאווה: כי בתינו שוב הומים מתינוקות, ובניכם ובנותיכם, נכדיכם וניניכם אלו שחששתם הורים יקרים, כי רחקו, חוזרים אל זה הבית, אל זו הקהילה שהקמתם. ונספר כי גדלה הקהילה מאד! וכי זכתה לצרף אליה תושבים חדשים, שהתאבלו בה ושברחו לבנות את ביתם בתוכה. ראינו אתכם, אמהות ואבות מייסדים, כל השנה, בצעדיכם הכבדים, המאוששים. ראינו

כפות ידיכם מחורצות, מיובלות ואת זיעת אפכם ראינו נוטפת אל התלם הנחרש. טוב היה לחוש אתכם לצידנו, להרגיש שיש עקרונות ברורים, שיש ערכים מוצקים, יש אידיאלים, יש חזון. לפתע נעלמו סימני התהייה לגבי צדקת הדרך, וברור היה כי: זו הדרך, אחרת איננה בה ללכת, ללכת עד תום! ונאמר לכם, כי מכם למדנו עבודה מהי, ושאפשר להיות גאה בעמל כפיים וליזום וליצור, ושאפשר להיות עם מה שיש, להיות מאושרים מהזוטות שבחינו ולברך, ולהתפעל מהצמח הגדל, מהניצן ההופך לפרח והמבשיל לפרך; ולמדנו מכם נחישות מהי, ודבקות במטרה והקרבה מהי - ואנו כאן לספר לכולכם יקירינו על המושב שלנו - שלכם היום: בצער נספר כי שיני הזמן עם שיני המציאות פגעו קשות במסורת המשקית של המושב, ומבנים שנבנו לרווחת הבהמה והעוף ננטשו או שודרגו למגורי אדם, ושאיננו ניצורים עם שחר לקרקור התרגולות או לקול געיית הפרוות וצעירינו עוסקים במקצועות חדשניים מתוחכמים, ורבים מהם בעלי תארים

אקדמיים, והם פעילים ויוזמים ותורמים לחיינו הקהילתיים, וכולנו גאים בהם עד מאוד. ונספר כי דרכי העפר שבמושב הפכו כבישים עם מדרמות, והתחבורה המושבית אינה מתנהלת עוד ברכיבה מתמשכת על חמורים, כי רכבים ממונעים מהווים תחליף מהיר ויעיל ברחובותינו. ובתי מידות, תפארת האדריכלות המודרנית נבנו בחצרותינו, והמושב יפה ופורח, ואנשיו אוהבים לחיות בו. ושוב חנכנו את הספרייה ומצאנו את כרטיסיכם, ובם עדות לעולם התרבות העשיר שלכם, עדות ללילות ארוכים של הנאה רוחנית שחוויתם, לאחר ימי העבודה וההתמודדות המתמדת בקשיי הקיום. אנחנו גדלנו בתוך עולם אינטימי, משפחתי, חם, עם הרבה אמונה ותום. חשנו עצמנו הילדים של המושב כולו, הילדים של ההורים כולם, בטוחים ומוגנים, וטובה היתה הרגשתנו זו. זמן רב עבר עד אשר הבנו, שבחיים זה קצת אחרת... והיום, בתום שנה נפלאה זו במחיצתכם, הורים, אחים חברים ובנים יקרים, אנו כאן להודות לכם על כל מה שהורשתם לנו, לספר לכם ולשתף אתכם במה שמתרחש אצלנו, ולומר לכם כי אנו זוכרים את כולכם, כי אנו חסרים אתכם, כי אנו גאים בכם וכי אנו אוהבים אתכם עד מאוד...

לחברי מקהלת חרות היקרים

אורי ורם

לא הספקנו להפרד בצורה מסודרת לאחר המופע ולכן - מספר מילים. התחושה שלנו בסיום הערב ניתנת לתיאור במילים רבות שעוד תבאנה בהמשך, אך הדר מיננטית מכולן היא תחושת הגאווה שחשנו בסיום החלק של מקהלת חרות. מגיע לכם באמת כל הכבוד על ההירתמות, על ההשתדלות, על שימת הלב לפרטים, על הריכוז, על שמחת החיים ועל הרצון להצליח. ואכן - הצלחתם - בגדול! התגובות בסיום הערב, הן מהמנצחים האח-רים והן מחברי ההרכבים היו נהדרות ותגובה השכיחה ביותר היתה: "לא יכול להיות שהם עובדים רק שנה!" ובאמת, הפגנתם יכולת של מקהלה בוגרת,

מקהלה שעברה תהליך של הבשלה ובגרות, ולמרות שהמלאכה שלפנינו עוד רבה, לשלב הזה התוצאה היא מעל ומעבר לכל מה שציפינו. ראויה לציון הנוכחות הכמעט מושלמת של כל חברי המקהלה! מי שכבר יצא לו להיות בכמה כנסי מקהלות בחיים יודע שבכנס האחרון היתה אוירה יוצאת דופן והקרדיט לכך נחלק בין כל הער-שים במלאכה - מנצחים וזמרים. ההרכבים בערב היו מגוונים וכל מקהלה שרה בסגנון הייחודי לה. בעינינו היה מרענן מאד לראות בערב אחד ארבעה הרכבים שלא בנויים על תבנית אחת (כפי שקורה לעיתים בכנסים מסוג זה). היה מעשיר, מפרה ובעיקר

מהנה. כבר למחרת קיבלנו טלפונים ומיילים משאר המנצחים שהחמיאו לכם מאד וגם ביקשו למסור תודתם על האירוח הנעים ועל הכיבוד. יש חשיבות גדולה לאירועים מסוג זה והמ-טרה שלנו היא לשלב את המקהלה בכנס שכזה אחת למספר חודשים. החשיפה להרכבים ולסגנונות אחרים תורמת לנו מאד כמבצעים, והאירוע כשלעצמו עושה רק טוב לכולם! החל מיום א' הקרוב אנו פותחים רשמית את שנת הפעילות עם פרטואר חדש. אנא הגיעו בהמוניכם, עם חברים חדשים ועם הרבה אנרגיה לעבודה קשה; יישר כח!

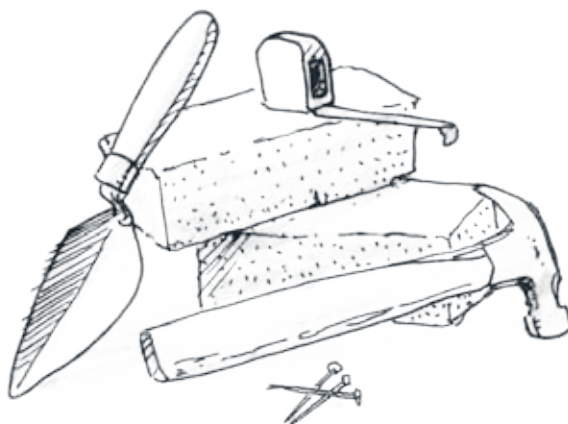
דעה אישית

גידי מגן

לפני עשור שנים בערך, כשהתחילו לדבר על שכונת בניי "ההרחבה" ואותה לתאר, היו בינינו ספקניים שפחדו מהרעיון, אחרים שמחו כאילו התממש להם חלום, איך ישתלבו החברים החדשים בחיי הכפר, מה יהיה עם ריח הזבל ורעש הטרקטור ליום המחר, האם הם ישלמו בעד שימוש המועדון ומה יהיה על המים שהמכסה לא מספיקה היום? המבנים הציבוריים, שנבנו בכספי החקלאים, בית הכנסת, שבקושי יש מניין להוציא החגים, היו המון שאלות, שלא קיבלו מענה ותשובה כולם נקראו מבעוד מועד להחלטה באסיפה, הטיעון, שההרחבה היא עבור ילדינו שלנו, שזה יוסיף נוף צעיר למושב וזה של כולנו, יהיה קל לקיים פעילות תרבותית וחברתית, נוכל לציין את חגי ישראל וגם תענית, טיעון נוסף, שהיה חזק והשפיע על החברים חזית הכפר תשתנה, יהיו מזדרכות וכבישים והכי חשוב, אנחנו נהייה קרובים לילדים, תהייה המשכיות חשובה לדור המייסדים; רוב הדברים אכן יושמו כמו שנאמר, המושב גדל מספרית ליום המחר, הרבה ילדים חזרו למושב ובנו את ביתם, ההורים מאד מרוצים שהמשפחה לידם; המון ילדים רצים יחפים וממלאים את המגרש, כל חג מתנוסס דגל ישראל בלי שום חשש, המון פעילות חברתית ותרבותית בזכות הצעירים, אם לומר את האמת, אנחנו להם היום מצדיעים; אבל יש גם תופעות שקשה לוותיקים להבין, ליבם דואב ונפשם נקרעת בראותם

את הבתים החדשים, יולות ענק וחומה גבוהה סביב, אולי כדי להסתיר, אין יותר פשטות, אין יותר צניעות לכל דבר יש מחיר. אתה עובר ברחוב אומר שלום לאיש הבא מולך, קנה נחלה הרס הישן ובנה בית חדש ובריכת שחיה, אתה הולך לצרכניה לקנות לחם וחלב ופוגש בחברים, לא מכיר את שמותיהם, הם כולם אנשים צעירים. יש אמנם ועד אגודה, כי נשארו כמה חקלאים, אך הועד המקומי, על פי חוק, שולט בעניינים פה ושם תשמע ביקורת שקטה וחרישית, אבל ייאמר לזכותם של החדשים, שהם גרמו לתפנית, המושב מטופח, הרבה גינון ירוק ויפה לעין, הרבה ילדים, שממלאים שמחה כמו כוס יין, אמרו שהמיסים יופחתו, כי יהיו הרבה תושבים בשכונה, הם רק עלו, אבל יש להודות שמקבלים תמורה לאגרה; ואני מה אומר ומה אגיד למי שאותי שואל, מדוע אותך לא רואים יותר איתנו בציון חגי ישראל? אתה מדיר רגליך ממרכז העניינים ומכל פעילות חברתית, האם מאסת בעשייה או שקשה לך לקבל את זאת התפנית? אני עומד וליבי דואב ואני חייב לאנשים להשיב, אני יודע, שמה שאומר יהיה להם לצנינים ולי גם יכאיב, ילדיי וכל נכדיי גרים מחוץ ליישוב

וחלקם במושב השכן, הם פעילים שם מאד ושותפים לכל חג ואירוע גם כן; מטבע הדברים אני הולך לראותם מקפצים על הבמה, ליבי למראה ילדיי ונכדיי מלא שמחה וגאוה, אפילו בטקס בערב יום הזיכרון נקרע ליבי שאני לבד, כי ילדיי ונכדיי מכבדים במושב השכן את זה המעמד אני, ששנים הייתי פעיל בכל חג ושנים הנוער היה בבת עיניי, מוצא עצמי נקרע בנפשי לאור המציאות הזאת בחיי, גורלו של אדם כנראה נקבע אי שם למעלה במרומים לפחות לי ולרעייתי יש נחת שמחה וגאוה מהילדים והנכדים.

שנת תשע – השנה שהיתה

טובה פלישר

ומעשים, השתלבו חגיגו הלאומיים בצביון מיוחד. כך היה יום הזיכרון, שהעלה את זכרו וסיפורם של מי שלחמו ולא הגיעו עד הלום, עם הריקוד מרטיט הנשמה ועם השירים וסיפורי הלוחמים של חברינו, שהשתתפו בקרב בות. כך גם היה יום העצמאות, שקיבל השנה אופי קהילתי, חברתי, שהתרענן במקצביו, בריקוד הדגלנים ובהופעתם המרנינה של הילדים ושילב להקות מוזיקליות, מפתיעות ברמתן האומנותית, של צעירי המושב. איזה יופי!

וכך עיתוננו "חרות שמונים" עם הכתבות, עם הראיונות, עם הצילומים, האיוורים והשירים, שילוב של פרקי עבר ופרקי הווה, ריחות של מטעמי מטבח מעוררי תיאבון מן העבר עם סיפורי אישים ומעשים, סיפורי חוויות, סיפורי אירועים ותיאורי הרפתקאות לאורך שמונים השנים. סיפורים שסופרו לכתבינו, אירועים שהועלו כזכרונות, כחוויות, או שנלקטו מתוך הארכיון, לצד דיווחים ורשימים מן המתרחש במושב; דברים, שנכתבו על ידי כתבינו ודברים, שנכתבו על ידי כל מי שראה ב"חרות שמונים" את הבמה להעלאת הרהורי ליבו ולשיתוף הציבור כולו בהם, בשנה המיוחדת הזאת. ובכך מילא הוא את ייעודו ככלי ביטוי, המייצג את השמונים.

וכך הגענו עם שנת השמונים לסופה. אך האם הדברים הללו שכתבנו ממצים שנה מופלאה זו? דומני, שעם כל שאמרנו לא אמרנו עדיין את העיקר. לא אמרנו את הרוח, שפעמה במושב כולו, שסחפה קשישים ופעוטות, שעוררה כשרונות יצירה חבויים ושהביאה לפסגות את אלו המוכרים; זו הרוח, שהעמידה להקות ריקודים, מנגנים ושרים, שמשכה בקסמיה אל הבמה את כל מאות המשתתפים, שעודדה מאירים וצלמים מבשלים ואופים, כתבים ואנשי שטח, מארגנים ומאבטחים – איזו רוח מסחררת וסוחפת!

ועדיין לא נאמר הכל. שנת השמונים לא

שמונים שנות בחותם הסביבתי, עם ריקוד המייסדים בשיכרון החריש הראשון חותם הברזל המוצק, חותם הנחישות, חותם האמונה בנכונות הדרך – חותם האף על פי כן. וכמותו החותם, שנקבע כשילוט על מבנים ואתרים, שחשף לעין כל תולדותיהם, תפקודם ומשמעותם של אתרים אלו בחיי המושב בימים משכבר...

שמונים שנות באירוע המרכזי, שכל כולו שמונים שנות חיים. חיים עם מאבקי קיום, חיים עם פיתוח ויצירה חקלאית, תרבותית, חברתית; שמונים שנות חיים עם התלהבות, עם שמחה, עם יגון, עם חזון. וכל זאת באירוע האחד, בשירה, בריקוד ובמלל, על הבמה ועל המסך, עם מיטב אמצעי המולטימדיה, בהתגייסות כל כשרונות היצירה שבמושב, עם הכוריאוגרפיה הנפלאה, המרשימה, עם הביצוע המשוכלל, המדהים ביופיו, של כל כך הרבה משתתפים; עם הארגון היעיל והקפדני, עם התיעוד החי והמדויק ועם הפרסום המרהיב, השובה כל עין. אכן, חג הולדת נאה, מרשים, ראוי ומשמעותי למושב ביובלו השמונים!

ושמונים שנות המושב במעמד ההצדעה לדור המייסדים ולמי שלא זכו להגיע ליום הזה. אותו מעמד מכובד בבית העלמין, כשזכרם, זכר דמותם וזכר פועלם עולה כחי בתוך קהלנו, עם האהבה, עם ההערכה ועם הגעגועים של כולנו אליהם.

ואירוע הסיום של שנת השמונים, בו התכנסו בני המושב מכל המחוזות, בו נפגשו הנמציים במקום עם מי שמסלול חייהם נשאם למקום אחר. נפגשו ודיברו, דיברו ודיברו ודומה היה, כי אין קץ ללילה, ואין קץ לדבר. ובתוך אותו מפגש מרגש הועלו זכרונות, ריקודים ושירים, וסרטים ותמונות הוקרנו מכל האירועים, והרגשה מרוממת של סיפוק ושל גאווה מילאה את כולנו.

ואל תוך זו השנה, הטעונה זכרונות, אנשים

בידי החזור הקרוב "חרות בת 80!" ובו הזמנה לכלל התושבים לבחור את צוות הנושא הראוי בעיניהם ולשבץ עצמם לפעולה בתוכו עד ה-15/8. שבעה צוותים, כל צוות וייעודו, כל צוות ואתגרו, ובראש כל צוות – הממונה על הפעלתו בשמו, כמי שמצהיר בפני הציבור: אתם הרי מכירים אותי, בואו ונעבוד ביחד... וכך יצאה שנת השמונים לדרך, לחגוג, לחוות ביחד ולהשאיר חותם, והיא מצויידת בברכה: שתהיה לנו דרך צלחה ומהנה!

ואנחנו בסופה. ובמבט לאחור אי אפשר שלא להתפעל: איזו שנה מיוחדת!

אירועים שהיו בה, לכאורה בהמשך למסורת המושבית, אופי אחר היה להם, יופי אחר היה בהם, אכן היתה זו שנה של שמונים שנות! שמונים במקהלת המושב, שהוקמה במיוחד, שנסכה טעם מוזיקלי, טעם מיוחד, לכל אירוע, שהיוותה חווייה שבועית מרוממת נפש ומאחדת לבבות כל צעיריה ובוגריה, וותיקיה וחדשיה;

שמונים שנות באירועי החג, שהשתלבו במסורת ובמורשת המושבית ושקיבלו צביון חדש. כך היה עם פרשיות הגבורה, שהועלו מתהום הנשייה של המושב, פרשיות ההגנה וההתמודדות הקיומית היומיומית, בחנוכה; כך עם חוויות הנטיעה לדורותיהן, נטיעה לפרי ולפרנסה, נטיעה לגוי, לצל ולהנאה; וכך בטיול המשפחתי – קהילתי בשבילי המושב מאז ומעכשיו, ובסיוור המודרך בין אתריו בט"ו בשבט. כך גם אירע לחג המושבי ביותר שלנו, לחג השבועות. זה החג, המשחזר חזר זה עשרות בשנים מסורת של הווי ושל שמחה חקלאית מימי עצמאות רחוקים ומשחזר לבה בהווי החקלאי שלנו, עם גידולי השדה ועם המשק החי. כך אירע שחג זה, החקלאי המסורתי, נשק השנה לאירוע המרכזי של חג השמונים ונחוג עם קציר החיטים, עם סלסילות הביכורים, עם השירים ועם ריקודי החג המסורתיים שלנו.

כל הטענות, כל הביקורות, כל הדרישות ובדרך כלל כשהמצוקות קשות וכשהעצבים מתוחים... ומצפים שהוא ימצא פתרון. ומפ־ליא איך הוא אכן מצליח, שולף רעיון חדש, מתמרן ומוצא את הפתרון המתאים. איך הוא עושה זאת, ותמיד? - כל הכבוד, לך, נחמיה, המון תודות על הכל, מכולנו, ושיעמוד לך כוחך זה לאורך ימים!

ונסיים בתקווה שהרוח, שהתנופה וההתלהבות, שאפיינו את השנה הזאת, ימשיכו לפעום בקהילתנו גם במשך השנה הזאת וגם בשנים הבאות!

לפנות בשאלות ובהצעת רעיונות נוספים, הרי הם שרון אוריאל ונחמיה חסיד. שרון, שלא הייתה וועדה ללא נוכחותה, עצותיה, חוות דעתה, עידודה ואף ביקורתה. שליוותה כל שלב בכל אירוע באופן אישי, שאליה פנו לקבלת חוות דעתה השקולה עם כל רעיון חדש ושידעה בתבונתה לייצץ, לסייע ולעודד ברוח טובה ובכבוד לזולתה. התודות לך, שרון! כל הכבוד לך, ויישר כוחך!

ונחמיה, כבעל הסמכות, שתמיד אחראי על הכל, היועץ והתומך, המלווה כל ארוע בשלביו השונים באופן אישי, שאליו מופנות

הייתה כזו אלמלא היה הציבור כולו פועל להצלחתה, ואלמלא ראשי הוועדות, שנטלו את האחריות לפעול כל אחד בתחומו. הם, עם חברי הוועדות שפעלו עימם, שעברו דתם, לצד ובנוסף להנאה הנלווית אליה, היתה עבודת יום ולילה, יום אחר יום במשך התקופה כולה, מלווה במתחים ובדאגות עד לעצם הביצוע של המשימה, שנטלו על עצמם.

ואם אמרנו וועדות וראשיהן, הרי זה המקום לומר כל הכבוד למי ששמותיהם מופיעים בסופו של אותו חזור, כמי שאליהם ניתן

חרות בשבילי

גידי מגן

קשה לי לומר חרות שלי, כי אני אינני גר במושב,

אבל יש לי זיכרונות מאד משמעותיים מהעבר כילד, כנער בוגר, כחייל בצבא, אני מרגיש חייב, לכן הכותרת תהיה חרות בשבילי - זמן הווה ועבר.

היום יש לי הרבה נכסים, תתפלאו, נכסים חיים: ילדיי ונכדיי גרים במושב והם נחת לי עושים, לא פעם אני יושב ולהם מספר על ילדותי בכפר, מראה להם תמונות, מציין שמות ומתפקד על העבר.

ילדות של ילד ונער במושב, בתנועת נוער, נראית כדבר המובן מאלין, לימים, כשאתה בוגר ויוצא לחיים, רק אז אתה לילדות שב.

הטיולים, המסיבות, הנסיעות לכנרת עם המשאית של המושב,

הסחיבות בלילות של אבטיחים ותיסס היו מעשה קונדס ושובב.

חרות בשבילי זה מקום שבו התאהבתי פעם ראשונה,

כנראה, ונכון לרגע זה, גם אחרונה. רעייתי, בת לחברי המושב,

אומנם לא מהמייסדים,

אבל בהחלט מי שרשמו לעצמם זכויות רבות במשך השנים.

קצרה היריעה להזכיר את כל

השמות, אולי אחסיר ואחטא,

לכן לא אעשה זאת ואשתדל להימנע,

אבל רק שם אחד ברשותכם בכל זאת אציין, איש שהייתה לו השפעה ענקית עלי גם כן,

יוסי יפה, שהיה לי רע ומדריך,

שעמד לצידי בעצה טובה כשהיה צריך,

בזכותו הגעתי ללמוד בבית הספר

החקלאי מקווה ישראל,

שם עוצבה אישיותי ואהבתי

לטיולים בארץ ישראל.

חרות הייתה בשבילי מקום לחיקוי וגאווה,

את זה יישמתי במקווה ישראל בפנימייה.

גם בצבא, בשרות בצנחנים ובכל דרכי

התגאיתי לומר, שבחרות טמונים שורשי.

חרות בשבילי מקום של השראה

בהרבה תחומים.

כאשר עברתי למושב משמרת

לקחתי איתי הרבה ערכים,

את הערך של ציון חגי ישראל, את

החשיבות להזכיר את הנופלים,

וכך מצאתי עצמי נרתם בכל רמ"ח אבריי

לנושא התרבות, הנוער והילדים.

חרות בשבילי היא בית ההורים והמשפחה,

געגועים לפרות ולדוניה הסוטה,

חרות היא שלי שלך ושלו

מקום שכדאי לגור ולחיות בו.

חרות בשבילי לאורך שנים מקום של ערכים,

שנותנת מקום של כבוד למשפחת הנופלים,

חרות בשבילי כעולה שבא מן הניכר

נתנה לי הרגשה, שאני שייך ולא זר.

חרות בשבילי היא דור של מייסדים,

שהקימו מקום על חולות וקוצים,

דור של נפילים עם ידיים מיובלות,

פנים שזופות, להם אנחנו מצדיעים,

חרות בשבילי היא עולם ומלואו, תרבות,

חינוך, מסיבות וציון חגי ישראל,

אתה עומד בצד, מתבונן מכמות הילדים

על הבמה ולא מפסיק להתפעל.

חרות בת שמונים, לפני שישים

שנה הגענו כעולים,

חרות בשבילי היא אהל הודי גדול

ובז' מסביב, שלא שוכחים,

חרות בשבילי היא ההוכחה לכולם,

שניתן להיזכר בדברים הקשים,

אך להודות, שבזכות המושב נשארו

ואנו כאן עם כל הילדים והנכדים.

חרות בשבילי, ובלי מליצות ובכל הרצינות

להיות לה שייך זאת זכות גדולה,

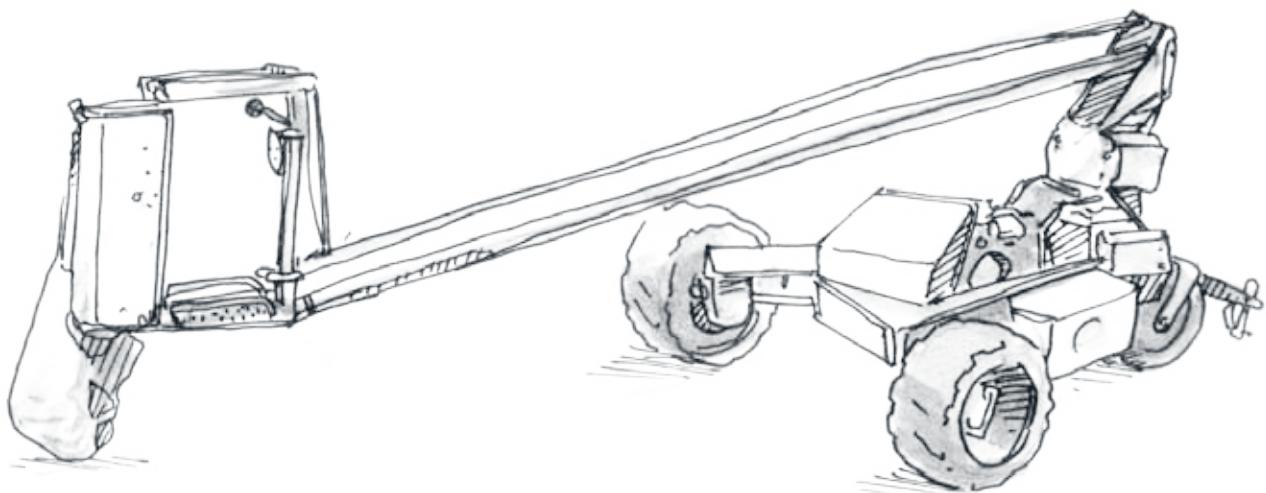
ואני שמח שבחלקי היא נפלה.

חרות בשבילי היא מקום של

זיכרונות יפים מהילדות

תודה לך חרות שהיית לי פרק

בחיים עם המון משמעות

לגעת בעבר ולשמרו למחר

תמור פלדמן

בתחילת חודש ספטמבר נערך כנס מחזוריים, ש"סגר" למעשה את ארועי שנת ה-80 למושב.
לפני הכנס נאספו החברים בבית העלמין, כדי להתייחד עם מייסדי המקום ובניו, ולאחר מכן התכנסנו בדשא, שליד בית העם, לפגישת מחזוריים ולטקס קצר.
המפגשים היו מרגשים ונראה, כי החברים מכל הגילים שמחו להיפגש ולהיזכר בימים אחרים...
"הזמן רץ לימים אחרים
הכל כבר היה ועבר שינויים מפליגים...
והזמן לא פסק מלכת
המשיך להלום כמקוש
עבר, הווה, עתיד".
זה גם המקום לומר שוב תודה לכל האנשים שעזרו, תרמו ונרתמו להצלחת הארוע.

* ציטוט משירה של מרים גת "הזמן רץ"

אלה, שניתקו עצמם מחזיק משפחתם ובאו
חיל חלוץ לארץ שמנוה לא נודעת,
אלה, שזיעתם ניגרה כמים ועל גבם נוסו כל חידושי החקלאות,
אלה, שהיו ראשונים ולא יכלו ללמוד מנסיונם של אחרים,
אלה, שהחלו בטוריה ובניהם הגיעו להשקאה בעזרת מחשבים,
אלה, שבקושי הייתה להם שבריה ובניהם במטוסים נוהגים,
לכולם יאה התהילה!
אתם, שלאחר יום עבודה כשכירים, המשכתם
לעמול במשקכם, שהיה דל בתחילה,
אתם, שלאחר יום עבודה מפרך יצאתם לשמירה בלילות,
אתם, שלא נפלה רוחכם ועמדתם בכל המשברים,
אתם ההורים, שגידלו את דור מגש הכסף למדינה,
לכם, הכבוד והתהילה!
זילברמן, שאת ביתו בנה לאור פנס בלילות,
נחודקין, שהיה גאה בעדר פרותיו, עד
שנאמר לו, שהן אויבות המדינה,
יפה, שעל משפחתו כבר אמר המשורר
גורי: "משפחת יפה זה כוח"
ריטוב, שדאג לכל העולם ולא נשאר לו זמן לדאוג לעצמו,
כספי, שבמו ידיו ליקט אבני חצץ פזורות לשם בניין משקו,
רבינוביץ, שהיה סוחר שקי תערובת כבדים בגופו הדל,
פריד, איש המוסר, השולח ידו בעט הסופרים,
כל אלה ושאר וותיקי הכפר,
אלו שעדיין נושאים בעול, ואותם אשר
כמו חיילים וותיקים לא מתו,
אלא נמוגו לאיטם,
כולם, כולם גיבורי התהילה!

לקוראינו,

שיר הלל יפה זה לאבותינו נמצא בארכיון ללא שם וללא כל סימני זהות.
סביר, שחובר לקראת יובל החמישים של המושב. כל היודע מי כתבו
מתבקש לעדכן את המערכת, שהרי כבר אמרו חכמינו, שכל האומר דבר
בשם אומרו, מביא גאולה לעולם.

חרות בשבילי

רחלי דור רפפורט (לבית הוכברג)

החולפות על סדין לבן, כשנתן כהן ניגון באקורדיון.
אהבתי הורים של חברות שלי. טרם זמנם, הם
הלכו ולא שבו. אריה ורדינה, שהיה כולו פתיחות
ורגש. יוסי יופה, שהיה גיבור וצנוע, אמיתי ובלתי
נתפס, בה בעת ואיה סיון, שהיתה כה יפה וכה
אצילית. בלכתם, נותרו ההורים של מולנו.
אהבתי את בני גילי ובני הקבוצה שגדלתי עמה. ליד
עץ הדומיני והתאספנו ורקדנו ריקודי עם. בחרנו לנו
שם, הוספנו לו מוסיקה מהוואי-חמש-אפס, וחשבנו
שאנחנו נחשולים. החינוך במושב חישל אותנו וגם
יצר בכל אחת ואחת ייחוד וכישורים. חרות היתה
קהילה קטנה אבל נתנה לנו תחושה שאנחנו עצומים.
כן שיגור רחב, שאפשר יכולות מאונות וחרות בחירה.
בכל פעם שאני שבה לחרות, אני שבה אל עצמי,
ולכל מקום אליו אני מגיעה, אני מביאה עמי מחרות

שיצרו יער דמיוני, בין הבית של חייט לבית של
יופה. אהבתי את השקט ברחוב של טלי אורן
ואת קרירות הערב ליד הבית של יעלי רם.
אהבתי צלילים שכבר לא אשמע. את תקיעת
השופר של בן חיים, תרועה, תקיעה, ושברים.
את הנשימות העמוקות של אפרים מרגלית
בספריה, ואת השקט הלבן שסבב אותי. את נהמת
צעידתם של הדגלנים, בשור, הביטו וראו, ואת
הרחש מחדר המקרין בכל פעם שהפילס נגמר.
אהבתי את המאווררים הגדולים בצדי בית העם
ואת התנשמות שהתגוררה מאחורי הבמה. אהבתי
לדדת במדרגות החשוכות לספריה, אתי רגב היתה
מנטור הקריאה הטוב ביותר שיכולתי לבקש. אהבתי
את ריח הגרגרים בתחתית הסילו, ואת אנפות
הבקר שקיננו באורנים. אהבתי להתבונן בשקופיות

חרות של היום איננה חרות של זיכרונותיי.
המושב התפתח, השנים חלפו, ואני בגרתי.
ועדיין, בכל פעם שאני באה בשדרת הכניסה
למושב, אני שבה אל מה שהיה, ואל מה שהייתי.
ובמיוחד, אני שבה אל הדברים שאהבתי.
אהבתי ללכת בקיץ ברגלים יחפות שייץ,
אבא של נטע, היה נזף בנו: לא ללכת יחף!
הזהירו אותי מפני נחשים, עקרבנים וקטנצורים,
אבל בכל רגע שלא הביטו, חלצתי סנדלים
והלכתי יחפה. הכל סבלתי: כוויות, עקיצות
דבורים וקוצי שיחים, אבל יחפה התהלכתי.
אהבתי את הפיתול העולה אחרי הבית של שפרה,
מורד ועליה, בדרך המבטיחה שהגענו הביתה.
אהבתי את העלייה מבית הרופא עד לבית
שלנו, בראשה חיכתה תמיד רוח, ואת הפיקוסים

המכתבים של יוסי

אסא ברטוב

לפני מספר חודשים העבירה משפחת יפה למרכז התיאטרון קלסרים עבי כרס ובהם מאות מכתבים, שנשלחו אל המשפחה ועל ידי בני המשפחה.

לצלול בים המכתבים זו חזרה במנהרת הזמן אל ארץ ישראל הקטנה בשטחה והגדולה ברוחה, אל החלוציות האמיתית, אל ההתנדבות ללא חשבון של אנשים, שקמו ועשו מעשים ולא ציפו למחמאות והכרת תודה אלא האמינו בדרך.

באוסף המכתבים נמצאים כמאתיים מכתבים וציורים, שכותב ומצייר יוסי לאביו דב ולאחיו אברהם. למען ההיסטוריה ולמען הדור שלא ידע את יוסי... מספר מלים.

לאסתר ודב יפה, מראשוני חרות ומייסדיה, היו ארבעה ילדים: הבכור אברהם, אחריו שרה וחנה ובן הזקונים, שנולד בחרות – יוסי.

כשפרצה מלחמת העולם השנייה מתנדב דב לצבא הבריטי, והוא כבר כמעט בן חמישים. אברהם, בנו הבכור, עושה מאמצים רבים גם כן להתגייס. ובסופו של דבר הם משרתים באותה יחידה בבריגדה היהודית באירופה. שרה וחנה עסוקות בלימודים מחוץ לבית ובפעילויות ביטחון של ההגנה. בבית ובמשק נותרים האם אסתר ויוסי.

יוסי כבן שבע כאשר אביו מתגייס לצבא ונעדר לתקופות של חודשים ושנים מהבית. את געגועיו העזים אל האב הוא מביע במאות המכתבים והציורים שהוא שולח לו, המשפט "אבא אני רוצה לראות אותך בבית..." הוא מוטו הפתיחה בכל מכתב ומכתב, עם זאת הוא מבין את תפקידו החדש כנושא בעול המשק וזאת בחדווה ואהבה. מכתביו, מעבר להיותם מסמך מרגש של חום ואהבה למשפחה ולארץ, הם מסמכים היסטוריים של חרות, של ישובי הגוש, ושל הנעשה בארץ. יוסי, בחדות עין בוגרת וברגישות של ילד, מנציח את האירועים, מה זורעים ומה שותלים, איך אנחנו חוגגים את החגים כאן בכפר ובבית הספר, מה מצבם הבריאותי של חברי המושב-מי חולה ומי יצא לבית הבראה, למי נולדה עגלה ולמי נולד ילד, איך בונים את מחסן האספקה ואיך נוטעים את שדרת מגלי, איזה פרחים פורחים כעת ומה מצב הגשמים, מה אנו לומדים

בבית הספר ואיזה שירים ודקלומים ראויים להישלח לאבא בחזית לעידוד המורל, איזה סרטים מציגים (ואלו הם הסרטים הראשונים שהוסרטו בחרות) ומה חדש במושבי הסביבה כפר הס עין ורד ותל-מונד הקטנה, איך מתקדמת סלילת הכביש ומה גנבו פה ושם. וכמובן מה חדש בארץ, הספר על מותו של ברל כצנלסון ודברים על "מותו של המשורר הדגול שאול טשרניחובסקי". ועל שביתת רעב שעורך הישוב העברי נגד השלטון הבריטי – וכל זאת מפרי עטו של ילד בן שמונה תשע... וכמובן עצות ביטחוניות לאביו שבחזית, איך לכבוש את איטליה או איך להפציץ את ברלין...

לשם גילוי נאות אני חייב מספר מלים, שיסבירו מה לי ולמכתבים אלו.

יוסי ואני נולדנו באותו חודש יוני 1935. יחד הלכנו לגן ולבית הספר, ולנו שנים רבות של חברות ופעילות משותפת. אהבתי אותו מיום שאני זוכר, וכעת עם כל מכתב שאני קורא ומפענח (ליוסי כתב יד קשה לקריאה ושיני הזמן לא היטיבו עם הכתוב) אני אוהב ומעריך אותו עוד יותר, והוא חסר לי. כל ילדותנו נפרשת כאן מחדש, אירועים שחוונו, טיולים וחגיגות של הכתה וחיי החברה של פעם. יוסי לא התלונן מעולם כי קשה לו, כי העבודה רבה והגעגועים עזים. מעולם לא ראיתי אותו עצוב או ממורמר.

הרבה נכתב ונאמר על יוסי, המוביל בדוגמה האישית כאיש צבא, כמרכז הנוער בתנועת המושבים וכאיש ציבור. מעט נאמר על אותן שנים של ילדות, שעיצבו אותו להיות כזה, ומכתבים אלו מאירים את התקופה שהייתה כה חשובה בחייו ובחינו.

אחת הסיבות לקושי בקריאת מכתביו היה גם כי נכתבו רובם בעיפרון, ומצידו השני של הדף-מטעמי חיסכון של התקופה – כתבה אמו אסתר בדיו. את אשר כתבה אשה מופלאה זו ראוי גם כן להוציא לאור, אשה חרוצה אמיצה ודעתנית, המנווטת את ספינת המשפחה על גליה הסוערים של התקופה.

אני חש חובה עמוקה להביא את אותם מכתבים לקריאה ובייחוד אל הנוער, ואני בטוח שאם נצליח ללמדם פרק בציונות על התקופה הקשה והנהדרת ההיא, גם יוסי היה מסכים לפרסם את מכתביו האישיים אל אביו.

שלום אבא יקר

מה שלומך? אני רוצה לראות אותך. בבית יש חדש, הדוגרות ההודיות כבר ברוך השם התבקעו הביצים שלהם ויש הודים קטנים והם נחמדים נורא.

אברם כבר נסע אבל לפני שהוא נסע עשה לאמא פעולה חשובה מאד-קצר את החציר והיום אמא ערמה את החציר לערמות. כבר אוכלים תות, יש כמה תותי עץ טובים. אבא על יד הדשא אנו שותלים פרחי ציפורן וציפורני חתול ועוד מין אחד אני לא יודע איך קוראים לו. וחנה זרעה תורמוס ואפונה ריחנית. שסק היה הרבה מאד פרי ועכשיו יש עוד ירוקים הרבה מאד. יש השנה הרבה מאד כלניות די גדולות. מהמשתלה שלי אני כבר שתלתי כלרבי ויהושע נתן לנו שתילי עגבניות. אנו כבר שלחנו שק לימונים לשוק ויש לנו עוד הרבה מאד. אמא רוצה לקנות עשר ביצי אוזים. אמא רוצה לשלוח שק בוטנים לשוק.

אתמול הוצאנו את הפרה והעגלה יחד בפעם הראשונה ומובן שאחר שעתים בדרך יצאה לטיל לעולם הרחב הפרה וגם העגלה. היונים מתחילות להתרבות. אתמול אני ואמא ניקינו את הלול של התרנגולות הזקנות. בכרם ובעצי הפרי גמרנו לסדר ואם נשמור על המשק יהיה יפה מאד.

שלום שלום אני נושק אותך חזק חזק
בנך יוסי

1944

שלום אבא ואברם היקרים!

מה שלומכם? אני רוצה לראות אותכם. בבית יש חדש, ביום ראשון אמא נסעה לגן מנשה ובצהרים חזרה והלכה להוציא תפוחי אדמה. אני באתי מבית הספר אכלתי והלכתי לאמא. אחרי הצהרים היתה חגיגת חנוכה לילדי הגן. בערב הלכתי לקנות נרות. ביום ראשון היה ערב חנוכה וזה שלוש חנוכות שלא היית בבית ומתי תבוא? אני מקוה שלחנוכה הבאה כבר תחוג אתנו את חג הנצחון חג הגבורה לישראל בימים ההם וגם עכשיו. ביום שני לא הלכתי לבית הספר כי הייתי מקורר ושכבתי במטה היום גם כן לא הלכתי וקבלתי פתקה מהרופא שאני יכול ללכת לבית הספר. חנה היום נסעה ותחזור היום. את הילד של גולוביצקי ראיתי. חנה תקנה חנוכיה של פח או של ברזל. ביום שבת תהיה אצל אסתר מרגלית מסיבת נשי החילים ואני מקריא בה "לביבות מברזל" ומחלל.

שלום שלום אני נושק אותכם חזק חזק
בנך ואחיד יוסי

17.12.1944

שלום אבא יקר!

מה שלומך? אני רוצה לראות אותך. בבית אין חדש, רק במושב יש

חדש, אצל אורלובסקי הפרות המליטו שתי עגלות ואצל זילברמן נולד בן,

גם אצל יוסקה הקטן הפרה המליטה עגלה.

גמרו את בית הקרור רק יש להביא את המכונות.

אין לי מה לכתוב לך

שלום שלום אני נושק אותך חזק חזק

בנך יוסי

1943

שלום אבא יקר!

מה שלומך? אני רוצה לראות אותך. בבית אין חדש, במושב רוצים לנטוע שדרה על שם יצחק מגלי. ואת

בית העם שרוצים לבנות יקראו גם בית מגלי.

אני סידרתי גנה קטנה ואני מחר אזרע בה צנון צנונית

פול אפונה ירוקה גזר בצל וחסה. ואמא תתן לי אולי

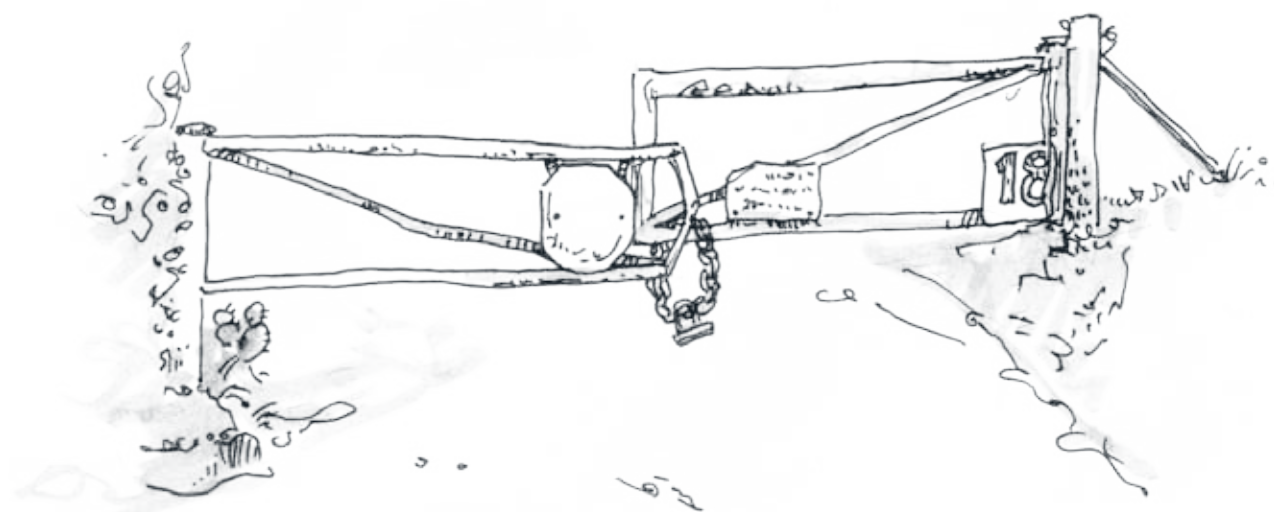
עוד חלקה קטנה ואשתול כרוב ואזרע עוד.

הפרה השחורה והערביה יוצאות למרעה המלאכותי.

שלום שלום אני נושק אותך חזק חזק

בנך יוסי

1944

רגע לפני הגיוס – מחזור 92' עולה על מדים

אורנה פרדו וליאת פליישר

תאמינו שמרגע שנולדתם הכול היה אתם, גם אם קשה לכם להאמין, אנחנו שמחים לראות אתכם נפרדים מעלינו, רק תדעו שאנחנו לא נפרדים מכם. וכל כמה שתרחיקו, ותגביהו, אנחנו משגרת יומנו מלווים אתכם בכל רגע. כי בשבילינו, הכול תמיד יהיה רק אתם. לכן, היו סבלנים, ותתחשבו בנו. תתקשרו לספר מה שלומכם, ותרגיעו ותגידו שהכול בסדר. ובעיקר עשו רק טוב! אוהבים אתכם מאוד, ההורים שלכם.

וינברגר, יונתן לוינסון, נוי רולניק, ניצן ארואסטי, שניר פרדו, ותוכל פליישר. וכמובן שלא שלחנו אותם בלי כמה מילים מההורים, וככה אמרנו להם: כשהבאנו אתכם לעולם, גילינו מהר מאוד שאל הווית קיומנו הצטרף ספיח שאי אפשר לנער. בהתחלה, הכול היה אתם. מה שאתם צריכים, מה שאתם רוצים, הכול סביבכם. ועם השנים זה עבר. עברו, הלילות ללא שינה, החלפות הטיטולים, קינוחי האף ומחלות הילדות. עברו מסיבות חנוכה בגן ואסיפות ההורים בבית הספר. מסיבות יום ההולדת נעלים חדשות לחורף וכאבי ההתבגרות כשגדלתם וגיליתם עולם. מה שלא יעבור לעולם היא הדאגה לשלומכם, החרדה התמידית שתהיו מאושרים, הרצון הבלתי מתפשר שתצליחו. מה שלא עובר הוא החיבור אליכם, היכן שלא תהיו אנחנו עוקבים אחריכם, וכל כמה שתתרחקו תמיד תהיו קרובים ובעין חצי פקוחה נסתכל עליכם מתקדמים מתפתחים, חיים את חייכם בלעדיו. עכשיו זה הגיע, אתם מתגייסים והגיוס הוא עוד אבן דרך, גדולה הפעם, בהתבגרות שלכם, בעצמאות, בהפרדות מאיתנו. וגם אם אתם לא מאמינים לנו, כי הרי איך

רגע לפני הגיוס, ולחלק מילדינו, כבר רגע אחרי... התאספנו עם המשפחות לחגוג את עניין הגיוס. אם הייתם שואלים את החברה הם היו מספרים לכם: את ה"חגיגה" התחלנו בחווית נהיגה ברכבי תום קאר, פינוק שארגנו לנו ההורים, ואחר כך נפגשנו עם המשפחות ב"גבעה" לערב של אוכל טוב, מוסיקה וקצת נוסטלגיה... ראשון בירך אותנו עמיר ריטוב - ראש המועצה, ומיכה המזכיר הוסיף את ברכתו ושי נאה מהמושב. באוירה קלילה, נערך חידון נוסטלגי שגם בדק מה אנחנו יודעים האחד על השני, ועמיר בירר האם במחזור שלנו מטפסים על הסילו או "מפלחים" תרנגולות מהלול... קיבלנו תעודות שתיארו את כל אחד מאיתנו בדיוק במקום המיוחד לו במחזור, ואחרי נהיגה וברכות נהיינו רעבים אז הבשר הורד מהאש וביחד עם שפע הסלטים, וכל טוב העוגות, ישבנו כל המשפחות לארוחה טובה, וחברה נהדרת. האמת? לא רצינו ללכת. עכשיו כל מה שנשאר לנו זה לגשת לבקו"ם ולהתגייס... שיהיה בהצלחה! ילדי מחזור 92': אסף רז, בן גירש, דור

הקמת גן השעשועים של חרות

גלי יניב, סיגל לוין ואלה גורן-גרציאני

כובע הרס"ר. חילקנו בינינו משמרות, ועמדנו על המשמר בגן השעשועים למנוע מהילדים לעלות על המתקנים. המשמרת שבין 4 ל- 6 אחר הצהריים - אחרי שעות הגן, הייתה הקשה ביותר - אבל גם על זה התגברנו, וכמו שאומרים, הכל לטובה.

ביומיים האחרונים לקראת הדליין שוב גויס זיו לוין (מזל שיש למישהי מבינינו קשרים אישיים איתו) מבוקר עד ליל. זיו, וזה המקום להודות לו, עבד עם הבובקט המפורסם שלו, מהבוקר עד תשע בלילה במשך יומיים, בכדי להשלים את עבר דות העפר שנדרשנו במקום.

סוף טוב, הכול טוב. בערב החזרה הגנרלית הושלמה הבנייה של גן השעשועים. הסרנו בשמחה את החבלים מסביב לגן, והפעם לא אסרנו על הילדים להיכנס לגן השעשועים, אלא הזמנו אותם לשחק. ההתרגשות של כולם הייתה גדולה. התיישבנו על אחד הספסלים, ונהנינו להתבונן בהתלהבותם של הילדים, שגילו את גן השעשועים מחדש. שמחת החיים, קולות הצהלה וצחוקם של הילדים שבו לגן השעשועים. תור ארוך ארוך של ילדים השתרך מתחת למגדל הטיפוס הגבוה של המגלשה המפותלת. תענוג. בשביל זה עשינו את זה. בשבילם. ובשמחה רבה.

וזה המקום לבקש מכולכם, לעזור לנו לשמור על הגן, על המתקנים ועל הניקיון. לצערנו, במהלך הקיץ נתקלנו בוונדליזם. צבע גואש נמרח על המגלשה הגדולה מבפנים, מושב הנדנדה החדש נחתך, ועל האומגה נתלים שלושה ילדים וקורעים את המושבים ועוד כהנה וכהנה. אל נא תישארו אדישים. זה שלנו ואין לנו אחר.

ועוד נושא כאוב – הכלבים. אנא, אל תבואו עם כלבים משוחררים. הגן מיועד קודם כל לילדים. עדיין יש ילדים, שמפחדים מכלבים, ומרגישים מאוימים בסביבתם. אנא התחשבו והיו רגישים אליהם.

ואם כבר באתם עם הכלב? חשבנו גם על זה. יש שרשרת עם שאקל, אפשר לקשור את הכלב בעמדת קשירת הכלבים לנוחות כולנו.

הישיבה. מיקמנו את הספסלים מחדש כך, שמעבר לישיבה על "טריבונה" נוצרו עוד שני מרכזי ישיבה נוחים.

גם לנושא הזבל המתעופף נמצא פתרון - לא עוד שקיות במבה, מגבונים ושאר ירקות על חול הגן היקר (לא הזכרנו עדיין אבל זה באמת היה יקר!).

לשמחתנו, הצלחנו לשמר תקציב ל ארבעה פחים חדישים המתאימים לגני שעשועים ולגובה הילדים. הילדים יכולים לזרוק את

הזבל בעצמם. אנחנו רק צריכים להזכיר להם, שהפח שם.

האתגר העיקרי שעמד בפנינו היה להשלים את הקמת הגן החדש עד לחזרה הגנרלית של אירועי שנות השמונים. המחשבה, כי חגיגות השמונים ייחגגו, וילדים הרבים שיגיעו לא יהיה היכן לשחק, לא היתה מקובלת עלינו.

אבל לוח הזמנים היה צפוף. במשך שבוע ימים עמלנו יום ביום בגן השעשועים, יחד עם אנשי המקצוע שהתקינו את המתקנים, להשלים את השיפוץ.

אז גם נודע לנו, שכדי לקבל תו תקן אנו זקוקים ל חמש משאיות חול תקני מהדרום! מי אם לא אלעד ויינר דאג שהחול יגיע בזמן. בשיתוף פעולה מדהים בין ויינר לזיו לוין, החול הגיע, פוזר כהלכה והיה לנו "חוף ים" בחרות לפחות ליום אחד. הילדים היו בעננים (סליחה בחול...).

החלק הכמעט בלתי אפשרי היה לאחר שהמתקנים הותקנו. אז היה צריך לשמור שלא יטפסו עליהם, על מנת שהבטון בו טמנו את היסודות יתייבש כראוי. בשלב זה חבשנו את

לפני כשנה הופתענו לגלות שבעקבות תקנים חדשים נותרנו ללא גן שעשועים. הגן שלנו, לב המושב, מקום ההתכנסות היחידי והעיקרי של הילדים וההורים, נותר עירום.

נושא הגן העגום הפך להיות שיחת היום אצל כולנו. ילדים, הורים, סבים וסבתות.

לגן השעשועים של חרות יש מקום מרכזי בזיכרונות הילדות במושב, והמפגשים בו תורמים עד היום לגיבושן של קבוצת הילדים וקבוצת ההורים כאחד. הפגיעה בגן כאבה לכולנו.

לאחר פניות לוועד המקומי מכל קצוות המושב הוקצה תקציב. חברי הוועד המקומי, המבינים את חשיבותו הרבה של הגן, פעלו, לחצו ו"גירדו" עד שהצליחו למצוא תקציב ראוי לשיקום הגן ולרכישת מתקני משחק חדשים.

מתוך רצון לדאוג ולקדם גן שעשועים ראוי, התנדבנו ומונינו ללוות את הפרויקט ולהוציא לפועל את הקמת הגן המחודש על כול המשתמע מכך: בחירת

המתקנים, השוואת מחירים, בחירת מבצעים, תכנון השטח, תוך ניצול מקסימלי של כל ס"מ בגן.

לומר לכם שזה היה פשוט? בכלל לא.

שפע המתקנים, המחירים הגבוהים מול התקציב המוגבל, מגבלות השטח, התקנים - כל זה אתגר של ממש! השמיים הם הגבול, מסתבר, כשזה מגיע למתקנים של גני שעשועים.

פנינו לכל החברות המספקות מתקנים, נפגשנו עם נציגיהן בשטח, שרטטנו ציורים, מדדנו מרחקים, טיפסנו על המתקנים והתמקחנו על המחירים.

לבסוף הוחלט להזמין את המתקנים מחברת שעשועים וספורט. הדגש בבחירת המתקנים היה לאפשר מענה לכל קבוצות הגילאים של הילדים המגיעים לגן השעשועים, מינקות ועד גיל חטיבת הביניים. בנוסף, החלטנו לשנות את מיקומי המתקנים כך, שתהיה תחושה של תנועה מעגלית בתוך הגן, כמו גם תחושה של מרחב מסביב לכל מתקן ומתקן, ולכן עלינו עם המתקנים כמעט עד לבריכת המים.

זיהינו את הצורך בארגון מחדש של אזורי

מסיבת חנוכה לילדים

גלי יניב

השכבה הבוגרת של נוער המושב השקיעה והפיקה הצגה משעשעת וחביבה על גרסתם של הנוער לחג החנוכה.... ואז, ליאת מגן קטרי, בעזרתו של אלי כמובן, הקפיעה את הילדים בריקודי חנוכה ובהפעלה נפלאה, שלא השאירה אף ילד וילדה אדישים. הילדים שרו, רקדו וקפצו, עלו על הבמה ולא רצו לרדת. נדמה היה, שליאת יכולה להמשיך כך עד הבוקר... היה ערב מקסים, רגוע ונעים. תודה למארגנים: לשרון אוריאל, ענת קורן, תמר עוזר, יפעת כפף, גלי קרן, חגי כספי, תומר דגן, יואב שגי המד"ב, ולמשפחת עופר על האירוח כמידי שנה.

ועזבו את הקן. ילדים מכיתה ה' עבדו במרץ ודאגו לאסוף את כל הלפידים ולכבות אותם, ואנחנו מיהרנו להיכנס לאולם הנעים. ההמתנה לסופגניה המתוקה והטרייה התקצרה, והילדים קיבלו אותה מיד בכניסה, וזו הקפיעה מיד את מצב הרוח. משפחת גינת לדורותיה (גוטמן, אהרון) הדליקה נר חמישי בברכה המסורתית של המשפחה, ואנחנו למדנו שיש גם ניגון אחר. הזמרת יעל עצמון (נדמה שיש לנו כוכבת נולדת) בליווי הגיטרה של דרור הרפז הנעימו בשירי חנוכה והילדים (וגם ההורים) שמחו להצטרף.

כמידי שנה נערכנו בשיער אסוף, במעיל ובחיפוש אחר מאגר אנרגיה מחודש בסוף יום עבודה שיעזור לנו ביציאה עם הילדים למצעד הלפידים ולמסיבת חנוכה בפינה בלול. המפגש ליד הבמה של בית העם והצפייה במופע האש המהפנט של גיא החזירו מיד את האנרגיות למי שהגיע מעמל יומו. בסדר מופתי יצאנו למצעד הלפידים, חמושים בלפיד בוער – אחד למשפחה, כמובן! אנחנו חיילים ממושמצים ממש כמו המכבים! הילדים הלכו בזהירות וברוגע במצעד להבות מרשים, שמצליח לרגש כל שנה מחדש גם את השכנים בדרך לפינה בלול, שכבר מזמן שכחו ממסיבות החנוכה של הילדים, שגדלו

קורה בספריה מה חדש?

גלילה שריר

כאשר לקחתי על עצמי לחדש את הספרייה, חלמתי על תמונה כזו: שטיח בכניסה, כריות גדולות וילדים יושבים ומשחקים ומדפדים בספרים, אמא יושבת על השטיח, נשענת על הארון וקוראת בספר, הורים וילדים מסתובבים בין המדפים, בוחרים ספרים, אווירה נעימה ושלווה. ספריה!

התמונה הזו התגשמה והפכה למציאות. לפעמים חלומות מתגשמים... (רק הכריות עדיין חסרות)

מחשוב הספרייה

אנחנו נמצאים בעיצומה של העבודה. כמעט גמרנו למחשב את כל אוסף הספרים הקיים של ספרי המבוגרים – ספרי ה"ספרות היפה". בקרוב מאד נתחיל למחשב גם את האוסף הקיים של ספרי הילדים. עבודה זו נעשית בעזרת צוות מסור ונאמן, המגיע לספרייה בימי ראשון ושני בשעות הבוקר, מחכה לנו במחשב וקליטת הספרים הרבים אשר נתרמו ע"י חברי המושב. הספרים מאד איכותיים ובמצב פיסיומיו. כל הכבוד!

נשמח מאד לצרף אלינו עוד מתנדבות, אין חובה לדעת לעבוד עם המחשב, יש גם הרבה מאד עבודה נוספת של החתמה, הדבקת המדבקות של סימן הספר והברקוד וכו'.

פעילות בספרייה

אנחנו מתחילים בפעילות משותפת עם גני הילדים. הם יגיעו לספרייה לחוויה של "שעת סיפור" יצירתית בביצועה של לימור שרם. הפעילות

הראשונה התקיימה ביום ראשון 24/10/2010 כמו כן אנחנו מתכננים פעילות לכיתות הנמוכות אשר יגיעו אחת אחת, ויזכו ל"שעת סיפור" כולל הפעלה, בביצועה של שרה'לה חסיד. הספרייה מיועדת לתת מענה לרצון הקוראים, לכן נשמח מאד אם תמסרו את בקשותיכם לספרניות.

מחשב

עדיין חסר לנו מחשב. המחשב אשר קבלנו כתרומה, לא מתאים לנו, כי הוא "מדבר" רק באנגלית. נשמח מאד לקבל מחשב אחר אשר יעזור לנו מאד בקידום מחשוב הספרייה.

שעות הפתיחה של הספרייה:

יום א' — 17-19

יום ג' — 17-18

יום ו' — 11-13

אם הסתובבתם לכם ביום שלישי אחר־צ, בטח ימלתם לראות שצבע נוסף עוטף את המושב: חניכים רבים בחולצות כחולות מגיעים למועדון הנוער לפעילות התנועה-וכל אזור המועדון והסביבה גועש ומלא בנוער וילדים-משחקים משחקים, בונים מבנים מסגרות וחבלים, ממלאים משימות פעלתניות ונדרשים לשיתוף פעולה, משוחחים, לומדים... עד שעות הלילה המאוחרות על אף שפעילות התנועה כבר נראית כחלק בלתי נפרד מחיי המושב, אין זה מובן מאליו שבתקופה וירטואלית, תקופה בה המעגל החברתי המלא של נער יכול להתחיל בפייסבוק ולהסתתים באייסיקי, שלגילוי חיבה קוראים "Like", ושאת מגע האדם מאיים להחליף מסכי המגע של האייפון, בוחרים חברי צוות ההדרכה, מדריכים בכיתות י-יב, לארגן כל שבוע מחדש פעילות אלטרנטיבית, חברתית, חווייתית ומהנה לחניכי השכבות הצעירות במושב. התקופה האחרונה במועדון הייתה בסימן "המועדון הוא הבית שלי", בו דנו החניכים במקום המועדון בחיים שלהם, ואף התחילו לחשוב על דרכים לשפר את הווי ותרבות הנוער במושב-אפשר כבר לראות את הציור המקסים של קבוצת ה' בנות על קיר המועדון לכיוון הכביש, או את קבוצת ו' שהחלו לשפץ את המקלט ליד הצרכנייה לטובת פעילות הנוער-ופרויקטים נוספים צפויים בהמשך.

לעידכונים שוטפים בדוא"ל, שאלות ותהיות
יואב המד"ב
0549732436
sagiyoav@gmail.com

לו"ז ינואר

מועצה אזורית לב השרון
חטיבת בני המושבים
נוער מושב חרות-צוות הדרכה 2010-2011

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
2.1 יום מדריכים מש"צים 18:00 צוות 19:00	3.1	4.1 יום פעילות (ח' עם דורון)	5.1 פעולה לט' 20:00	6.1 כנס ט'	7.1	8.1
9.1 יום מדריכים מש"צים 18:00 צוות 19:00	10.1	11.1 יום פעילות	12.1 פעולה לט' 20:00	13.1	14.1	15.1
16.1 יום מדריכים מש"צים 18:00 צוות 19:00	17.1	18.1 יום פעילות (ח' עם דורון)	19.1 פעולה לט' 20:00	20.1 י"ב-סמינר מתעניינים גרעין עווד	21.1 השתלמות סובלנות- צוות הדרכה	22.1 ארוע ט"ו בשבט
23.1 יום מדריכים מש"צים 18:00 צוות 19:00	24.1	25.1 יום פעילות	26.1 פעולה לט' 20:00	27.1 כיף צוותי הדרכה	28.1	29.1 טיול חורף ט'-יב'

להיות ישוב בן 80 בישראל / רותה סגל

להיות ישוב בן 80 בישראל
זה להתחיל מאין, ולהגיע ליש
פרדסים גנים חצרות ודרכים
ירוקים פורחים וצופפים
להיות ישוב בן 80 בישראל
שנבנה והוקם בידי חלוצים
עם הרבה הרבה אמונה וחזון
אחרי אלפיים שנות גלות ורדיפה
זו התחלה של הגשמה

להיות ישוב בן 80 בישראל
זה להתחיל מגבעות חול
עמוסות חילפה ויבלית
וואדיות זורמים בין הגבעות
מחליקים המים אל הנמוך
עומסים את כל שבדרכם עד לים

להיום ישוב בן 80 בישראל
זו התחלה בשדה בור חסר דרך
שבסתיו העשבים היבשים מסתוללים בו
בחורף הזרמים שוטפים אותו
ובאביב הכל צבעים וזמזמים
שבקיץ נזרעים ומבשילים

מקומיקס חרות

חוויות מלילות של שמירה פעילה במושב

